

...z kola von!

...z kola von je miniatúrny výstavný koncept, ktorého podstatou je výpoveď kurátora, vedená v rozmanitých vrstvách významov. Tematizuje v nej kruhovosť seba a spoločnosti, artikulovanú v subjektívnom hľadaní zlomu, s ktorým sa v súčasnom svete možno identifikovať.

Autori Radovan Čerevka & Patrik Kovačovský
& Jaroslav Kyša

Kurátor Adrián Kobetič

Trvanie výstavy 26. 11. 2020 – 10. 1. 2021

Miesto konania Bunker

Posledná tohtoročná výstava v Bunkri Nitrianskej galérie, s názvom „...z kola von“ je miniatúrny výstavný koncept, ktorého podstatou je výpoveď kurátora, vedená v rozmanitých vrstvách významov. Bez zbytočného natahovania v nej kurátor priznáva, že vyberá diela, ktoré sú blízke jeho uvažovaniu a hľadá v nich spôsob ako prostredníctvom umenia priamo prerozprávať svoje „mentálne mapy“ okoliťmu svetu. Ide o tri objekty, troch významných slovenských autorov strednej generácie, intermediálnych umelcov a pôvodom sochárov, Radovana Čerevku, Patrika Kovačovského a Jaroslava Kyšu. Ako svoju plnohodnotnú súčasť si výstava prepožičiava texty najrozmanitejších autorov, ktoré jej pomáhajú vysporiadať sa s tiesňou súčasného sveta. Tieto doplnené o kurátorské inštalácie sú miestami natoľko sugestívne, že sa môžu zdať návštevníkovi výstavy priam nemiestne. Ich výraz a atmosféru okrem inštalácií dopĺňa aj samotný priestor Bunkra, predstavujúci v tomto projekte drobný myšlienkový labyrint, v ktorom sa môže človek cítiť stratený, aj napriek tomu, že je jeho cesta jasná.

Vo výstave sa hlavnou témou stáva kruh, resp. kruhovosť, dotýkajúca sa osoby kurátora, návštevníka a vo všeobecnosti aj spoločnosti. Túto však prelína snaha o prekročenie týchto abstraktných ohraničení. Myšlienku výstavy možno zhrnúť ako akési subjektívne hľadanie zlomu, s ktorým sa v súčasnom svete možno identifikovať, tak ako to robí kurátor. Celkom otvorenou slabosťou výstavy je, že môže byť len ťažko interpretovaná akýmkoľvek všeobecnejším vzorcom. To spôsobuje aj charakter arogancie takéhoto hľadania. Hľadania, ktoré si nárokuje prelomiť minulé, nachádzať nové a ovplyvňovať sebaisté. Otázkou však zostáva,

nakolko môže akékoľvek hľadanie opúšťať kruhy? V nich sa totiž točí naša myseľ na úrovni osobnej i kolektívnej pamäte, užívajúca najrôznejšie vzorce, ale tiež naša ľudská prirodzenosť, korigovaná životnými cyklami. Kurátor nemá na mysli večný kruh Urobora, hada požierajúceho svoj vlastný chvost, či gréckeho boha Aiona, stojaceho za večnosťou sveta. Konceptcia sa týka kruhov všednosti, prelínajúcich sa k osobným návratom. Nie v čase, ale v sebe samom. Nie sú stimulované pravidelnosťou ani nutnosťou repetície. Niekedy sa objavia iba raz, ubehnú a všetko vo vnútri nich sa ocitne na tom istom východiskovom bode. To v čo však výstava verí je to, že nás tieto kruhové pohyby môžu svojou odstredivou silou priviesť ich okrajom, ktoré možno nazvať paradigmatickými zlomami. Frustrujúcou je otázka, či a ako je možné zámerne tieto kruhy prekračovať. Či tieto kruhy nefungujú ako Möbiova páska, ktorá môže predstavovať paradox nášho pohľadu na okolité veci. Hýbeme sa v kruhoch veriac, že sa dostávame na ich okraj, pričom sa môžeme ľahko ocitnúť opäť vo vnútri, bez toho aby sme si to čo i len uvedomili. Naša naivná predstava pohľadu zvonka sa stáva zrazu sebaklamom, v ktorom si nie sme schopní uvedomiť, odkiaľ kam naše poznanie smeruje. Snáď je takéto prekračovanie možné a výstave sa aspoň náznakovo podarí učiniť z kruhov špirály, ktoré sú síce kruhové, no neustále sa rozvíjajú a rozširujú svoje polia pôsobenia. Napokon sa v procese odstreďovania v rámci spomínaných kruhov prihovára ďalší z motívov, naznačený v názve výstavy. Tento je inšpirovaný knihou M.J. Aldridgea „Jeden musí z kola von“. Ústrednou sa v románe stáva myšlienka „ak nezabiješ, budeš zabitý“. Táto je vo viac či menej násilnej forme predmetom mnohých konfliktov súčasnej spoločnosti, a podprahovo s ňou pracuje aj výstava, keď sa snaží konfrontovať so svojim bezprostredným okolím. Nejde ani tak o konfrontáciu asertívnu či agresívnu, ale o to snažiť sa rozpoznať, v ktorom momente kruhov sa človek práve nachádza, teda ak sa nesnažíš okraje kruhov prekračovať, môžeš sa v nich točiť donekonečna..... alebo do konečna?